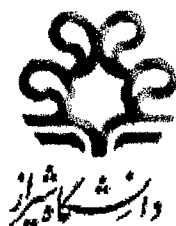

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده اقتصاد، مدیریت و
علوم اجتماعی

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته علوم اقتصادی

محاسبه هسته تورم و بررسی تأثیر آن بر روند
سرمایه گذاری در ایران (۱۳۴۰-۱۳۸۴)

توسط

رضا وهام (۸۴۰۶۲۸)

استاد راهنما

دکتر ابراهیم هادیان

اسفند ماه ۱۳۸۶

۱۰۱۰۴۷

کتابخانه اطلاعات و اسناد
دانشگاه شیراز

۱۳۸۷ / ۳ / ۲۳

به نام خدا

محاسبه هسته تورم و بررسی تأثیر آن بر روند سرمایه گذاری در ایران (۱۳۸۴-۱۳۴۰)

به وسیله ی:

رضا وهام

پایان نامه

ارائه شده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان بخشی از فعالیتهای تحصیلی لازم
برای اخذ درجه ی کارشناسی ارشد

در رشته ی:

اقتصاد محض

از دانشگاه شیراز

جمهوری اسلامی ایران

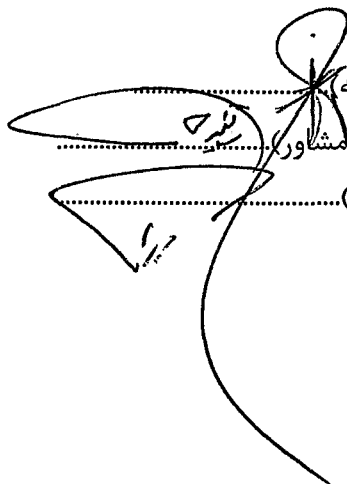
ارزیابی شده توسط کمیته پایان نامه با درجه: عالی

دکتر ابراهیم هادیان، استادیار بخش اقتصاد (رئیس کمیته)

دکتر محمد علی قطمیری، دانشیار بخش اقتصاد (استاد مشاور)

دکتر حسین مرزبان، استادیار بخش اقتصاد (استاد مشاور)

اسفند ماه ۱۳۸۶

تقدیم

به

مادر م

فداکاریه‌های

و

روح پدر

عزیزم

سپاسگزاری

اینک که این پایان نامه به پایان رسیده است به رسم اخلاق بر خود فرض می دانم از تلاش های استاد راهنما جناب آقای دکتر هادیان که در طی دوران تحصیل و انجام کار پایان نامه، راهنمایی مشفق برای اینجانب بودند نهایت امتنان را به عمل آورم. همچنین از جناب آقای دکتر قطمیری و جناب آقای دکتر مرزبان که به عنوان اساتید مشاور پایان نامه، با ارائه نقطه نظرات خود مرا در انجام این تحقیق یاری نمودند، کمال سپاسگزاری را داشته باشم. بر خود لازم می دانم که از خانم نیمروزی کارشناس آموزش بخش اقتصاد که مانند خواهری دلسوز در طول دوران تحصیل مرا یاری نمودند، همچنین از خانم رستگار مسئول دفتر بخش اقتصاد تشکر و قدردانی نمایم. در پایان از کلیه عزیزانی که بنده را در به سر انجام رساندن این تحقیق و در طول دوران کارشناسی ارشد یاری نمودند نهایت تشکر را دارم.

چکیده

محاسبه هسته تورم و بررسی تاثیر آن بر روند سرمایه گذاری در ایران (۱۳۸۴-۱۳۴۰)

به وسیله ی:

رضا وهام

در این رساله ابتدا با استفاده از روش فیلترینگ کالمن (الگوی حالت-فضا) و به کارگیری داده های سالیانه بین سالهای ۱۳۴۰-۱۳۸۴ به تفکیک جزء دائمی (هسته) و جزء موقت (پوسته) تورم اقدام گردید. سپس در چارچوب مدل $ARDL$ تأثیر هر یک از اجزای تورم بر سرمایه گذاری بخش خصوصی در دو مقطع کوتاه مدت و بلند مدت مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاصل از این بررسی نشان می دهد که جزء موقتی تورم تنها در کوتاه مدت تقاضا برای سرمایه گذاری را تحت تأثیر منفی قرار می دهد. اما افزایش جزء دائمی تورم در بلند مدت سرمایه گذاری بخش خصوصی را کاهش می دهد. بر این اساس سیاستهای پولی و مالی انقباضی که با هدف گذاری تعدیل تورم طراحی می گردند باید به گونه ای اعمال شوند که به همراه کنترل تورم، تأثیر جانبی منفی بر عملکرد اقتصادی از جمله تقاضا برای سرمایه گذاری به جای نگذارند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
فصل اول - کلیات	
۲	۱-۱- مقدمه.....
۳	۲-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق.....
۴	۳-۱- هدف تحقیق.....
۴	۴-۱- فرضیات تحقیق.....
۵	۵-۱- ساختار پایان نامه.....
۵	۶-۱- بررسی روند تورم در اقتصاد ایران.....
۷	۷-۱- بررسی روند سرمایه گذاری خصوصی در اقتصاد ایران.....
۸	۸-۱- داده‌ها و منابع آماری.....
فصل دوم - مطالعات انجام شده	
۱۰	۱-۲- مقدمه.....
۱۱	۲-۲- مروری بر تحقیقات انجام شده در خارج.....
۳۰	۳-۲- مروری بر تحقیقات انجام شده در داخل.....
فصل سوم - مبانی نظری تحقیق و ارائه الگوها	
۳۴	۱-۳- مقدمه.....
۳۵	۲-۳- تورم تحقق یافته.....
۳۵	۳-۳- نظریه های دلایل تورم.....
۳۵	۳-۳-۱- نظریه تورم ناشی از افزایش تقاضا.....

۳۶	۲-۳-۳- نظریه تورم ناشی از فشار هزینه
۳۶	۳-۳-۳- نظریه تورم وارداتی
۳۷	۴-۳-۳- نظریه پولی تورم
۳۸	۵-۳-۳- نظریه تورم ساختاری (بنیادی)
۳۸	۴-۳- انواع تورم
۳۹	۵-۳- هسته تورم
۴۲	۶-۳- پوسته تورم
۴۳	۷-۳- محاسبه هسته تورم
۴۳	۱-۷-۳- روشهای تکنیکی یا مدلی
۴۵	۲-۷-۳- روشهای آماری
۴۹	۸-۳- فیلترینگ
۴۹	۱-۸-۳- فیلتر هادریک- پرسکات
۵۰	۲-۸-۳- فیلتر باند- پاس
۵۱	۳-۸-۳- فیلتر کالمن در قالب یک الگوی حالت- فضا
۵۳	۱-۳-۸-۳- الگوی حالت- فضا برای محاسبه هسته تورم ایران
۵۴	۹-۳- سرمایه گذاری
۵۵	۱-۹-۳- تئوری کلاسیک ها
۵۵	۲-۹-۳- تئوری کینزین ها
۵۶	۳-۹-۳- تئوری اصل شتاب
۵۷	۴-۹-۳- تئوری اصل شتاب انعطاف پذیر
۵۹	۵-۹-۳- تئوری Q
۶۰	۱۰-۳- بررسی تأثیر تورم بر سرمایه گذاری
۶۳	۱۱-۳- ساختار الگو
۶۳	۱۲-۳- بررسی تأثیر هسته و پوسته تورم بر سرمایه گذاری خصوصی
۶۴	۱-۱۲-۳- ساختار الگوی بررسی تأثیر پوسته تورم بر سرمایه گذاری
۶۶	۲-۱۲-۳- ساختار الگوی بررسی تأثیر هسته تورم بر سرمایه گذاری

فصل چهارم- برآورد مدل ها و نتایج تخمین

۶۹	۱-۴- مقدمه
۶۹	۲-۴- نتایج آزمون های ریشه واحد

۷۰	۱-۲-۴- آزمون دیکی- فولر تعمیم یافته.....
۷۲	۳-۴- نتایج محاسبه هسته و پوسته تورم.....
۷۵	۴-۴- بررسی تأثیر هسته و پوسته تورم بر سرمایه گذاری خصوصی.....
۷۵	۱-۴-۴- ساختار الگوی بررسی تأثیر پوسته تورم بر سرمایه گذاری.....
۷۶	۱-۱-۴-۴- آزمون های تشخیص.....
۷۷	۲-۱-۴-۴- آزمون وجود ضرایب بلندمدت در الگوی پوسته تورم.....
۷۸	۳-۱-۴-۴- برآورد الگوی کوتاه مدت.....
۸۰	۲-۴-۴- ساختار الگوی بررسی تأثیر هسته تورم بر سرمایه گذاری.....
۸۱	۱-۲-۴-۴- آزمون های تشخیص.....
۸۲	۲-۲-۴-۴- آزمون وجود ضرایب بلندمدت در الگوی هسته تورم.....
۸۲	۳-۲-۴-۴- برآورد ضرایب بلند مدت بررسی تأثیر هسته تورم بر سرمایه گذاری.....
۸۳	۴-۲-۴-۴- برآورد الگوی تصحیح خطا (ECM).....

فصل پنجم- نتیجه گیری و پیشنهادات

۸۶	۱-۵- مقدمه.....
۸۷	۲-۵- نتیجه گیری.....
۸۸	۳-۵- پیشنهادات.....

۹۰	فهرست منابع و مآخذ.....
----	-------------------------

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول شماره (۱-۳). دسته بندی روشهای محاسبه هسته تورم.....	۴۷
جدول شماره (۲-۳). معیارهایی برای انتخاب روشهای محاسبه هسته تورم.....	۴۸
جدول شماره (۱-۴). آزمون ریشه واحد بر اساس آزمون دیکی- فولر تعمیم یافته برای سطح متغیرها.....	۷۱
جدول شماره (۲-۴). آزمون ریشه واحد بر اساس آزمون دیکی- فولر تعمیم یافته برای تفاضل مرتبه اول متغیرها.....	۷۲
جدول شماره (۳-۴). جدول مقادیر هسته و پوسته تورم ایران.....	۷۳
جدول شماره (۴-۴). نتایج تخمین الگوی پویا پوسته تورم	۷۶
جدول شماره (۵-۴). نتایج آزمون تشخیص الگوی پوسته تورم.....	۷۷
جدول شماره (۶-۴). نتایج برآورد الگوی کوتاه مدت پوسته تورم	۷۹
جدول شماره (۷-۴). نتایج تخمین الگوی پویای هسته تورم بر سرمایه گذاری.....	۸۱
جدول شماره (۸-۴). نتایج آزمون تشخیص برای مدل هسته تورم.....	۸۱
جدول شماره (۹-۴). نتایج تخمین الگوی بلند مدت هسته تورم بر سرمایه گذاری.....	۸۲
جدول شماره (۱۰-۴). نتایج برآورد الگوی تصحیح -خطا در مدل هسته تورم.....	۸۴

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار شماره (۱-۱). روند حرکتی تورم تحقق یافته در اقتصاد ایران.....	۶
نمودار شماره (۲-۱). روند حرکتی سرمایه گذاری خصوصی در اقتصاد ایران.....	۷
نمودار شماره (۱-۴). مقادیر تورم تحقق یافته، هسته و پوسته تورم در ایران.....	۷۴

فصل اول

کلیات

۱- کلیات

۱-۱) مقدمه

تورم پدیده ای است که سابقه موضوعی زیادی در ادبیات اقتصادی دارد. از زمان پیدایش این پدیده، دیدگاه‌های مختلفی پیرامون ماهیت، علل و راه‌های مقابله با آن به وجود آمده است. صاحبان این دیدگاه‌ها بسته به شرایط زمانی و افق دید و همچنین منطقی که به کلیت اقتصاد نگریسته اند، دلایلی جهت پیدایش پدیده تورم ذکر کرده و از دیدگاه خود به بیان راه‌های مقابله با آن پرداخته اند. اما در این بین شاید بتوان گفت که اصلی ترین مجری تمامی این افکار، اهداف و تئوری های بیان شده برای مقابله با تورم، بانک مرکزی هر کشور می باشد که یک نقش سنتی و مهم آن محافظت از قدرت خرید پول به وسیله حفظ مقدار مناسب نرخ تورم می باشد.^۱ این موضوع در بسیاری از کشورها به صورت هدف‌های کنترلی تورم به طور صریح و آشکار دنبال می شود. کشورهایی چون استرالیا، کانادا، فنلاند، نیوزلند، اسپانیا، انگلستان و آمریکا را می توان از پیشگامان این بحث نامید.^۲

از طرفی هدف‌های کنترلی تورم در یک کشور، اتصالی را بین سیاست‌های پولی و نرخ‌های تورم ایجاد می کند که بر این اساس، شاید به طور معمول بانک مرکزی پاسخگوی اصلی سیاستها در قبال تورم موجود قلمداد شود. اما به طور کل، نرخ تورم تماماً در کنترل و اختیار بانک مرکزی یک کشور نمی باشد. اقتصاددانان در دو دهه اخیر به این نتیجه رسیده اند که تغییرات سیاستی بر نرخ تورم تحقق یافته اثرگذار نمی باشد، بلکه اثرات آن را می توان بر نرخ تورم بلند مدت مشاهده کرد. به علاوه، توسعه اقتصادی فارغ از کنترل بانک مرکزی ممکن است که تغییراتی در نرخ تورم به صورت کوتاه مدت و گذرا ایجاد کند. بنابراین سیاستگذاران در بانک مرکزی برای اعمال سیاست‌های پولی خود معمولاً بر روی حرکات پایدار و بلند مدت تورم تمرکز داشته و به دنبال محاسبه این روند بلند مدت که عاری از حرکات غیر منظم در سطح

^۱ . Ribba (2003), p. 1.

^۲ . Cecchetti (1997), p. 1.

قیمت‌ها می باشد، هستند. در اصطلاح به این روند بلند مدت تورم هسته تورم^۱ گفته می شود.^۲

هسته تورم، مفهومی است که با تفکیک قسمت دائمی تورم از قسمت موقتی آن (پوسته تورم)، معرفی می گردد. عوامل به وجود آورنده جزء موقتی تورم و جزء دائمی آن، تاثیر متفاوتی بر رشد اقتصادی و متغیرهای حقیقی مثل سرمایه گذاری دارند که پی بردن به این موضوع، برای سیاستگذاری های دولت مفید است. لذا اگر هسته تورم تاثیر قابل توجهی بر رشد اقتصادی و برخی از متغیرهای کلان مانند سرمایه گذاری نداشته باشد، آنگاه سیاستگذاران به سادگی با کنترل هسته تورم قادر خواهند بود بدون صدمه زدن به رشد اقتصادی و سایر متغیرهای کلان، به مهار تورم با استفاده از سیاستهای پولی مناسب بپردازند.^۳ اما اگر هسته تورم بر این متغیرها تاثیر گذار باشد در این صورت سیاستگذاران مجبور خواهند بود، با اعمال سیاستهای مالی و پولی همزمان طوری عمل کنند که تورم کنترل شود، همچنین صدمه ای به اهداف کلان اقتصادی وارد نشود.

در حال حاضر توجه اقتصاددانان به سمت محاسبه هسته تورم متمرکز شده است چرا که با محاسبه هسته تورم می توان به دو مقصود مهم دست یافت:

۱- هسته تورم یک شاخص مناسب برای بررسی روندهای حرکتی در تورم جاری و آتی می باشد.

۲- بر آورد هسته تورم ابزاری مناسب برای تعیین سیاستهای پولی توسط بانک مرکزی، بدون آسیب رساندن به رشد اقتصادی، اشتغال، سرمایه گذاری و... می باشد.^۴

بنابراین با توجه به ساختار کشور و اهمیت هرکدام از موارد بالا ممکن است که هسته تورم به منظور دست یابی به اهداف مورد نظر برآورد گردد.

۱-۲) اهمیت و ضرورت تحقیق

بدون شک، تورم یکی از مهم ترین معضلات اقتصادی در اکثر کشورهای دنیا بالاخص کشورهای در حال توسعه محسوب می شود.^۵ تورم با اثر گذاری بر رشد اقتصادی، سرمایه گذاری، اشتغال، توزیع درآمدها، ثروت و حتی شرایط سیاسی و اجتماعی یک کشور می تواند تمامی شئون و فعالیتهای آن کشور را تحت تاثیر قرار دهد.

^۱ . Core inflation

^۲ . Hogan, et. al. (2001), p. 1.

^۳ . امیری، چشمی (۱۳۸۳) صص ۳-۴

^۴ . Hogan, et. al. (2001), p. 2.

^۵ . معاونت برنامه ریزی و امور اقتصادی (۱۳۸۴) ص. ۹.

کشور ایران در چند دهه اخیر همواره با این مشکل و معضل اقتصادی مواجه بوده است. با تمامی تلاشهای مسئولین کشور و سیاستهای اخذ شده در طی سه دهه اخیر، نرخ تورم کشور به پایین تر از مقدار ده درصد نیامده است. لذا با توجه به عدم موفقیت سیاستها در کنترل این پدیده شاید یکی از عوامل مهم آن، عدم توجه به مفهوم هسته و پوسته تورم از طرف سیاستگذاران باشد. چرا که اگر به تاثیر جزء موقتی و جزء بلند مدت تورم بر روی متغیرهای کلان مانند رشد اقتصادی، اشتغال، سرمایه گذاری توجه نشود، ممکن است که سیاستگذاران در رسیدن به هر کدام از اهداف فوق یعنی رشد اقتصادی، رفع بیکاری، کنترل تورم، رشد سرمایه گذاری و... دچار سردرگمی و انحراف شوند.^۱ بنابراین با توجه به مطالب فوق پرداختن به مسئله هسته تورم و برآورد آن امری لازم به نظر می رسد.

۱-۳) هدف تحقیق

در این تحقیق تلاش می شود تا در ابتدا به محاسبه هسته تورم در اقتصاد ایران بین سالهای ۱۳۴۰ تا ۱۳۸۴ پرداخته شود که برای رسیدن به این منظور از روش "فیلتر کالمن"^۲ استفاده خواهد شد. پس از محاسبه هسته تورم، با توجه به اهمیت مبحث سرمایه گذاری خصوصی برای اقتصاد ایران، تأثیر پوسته و هسته تورم بر سرمایه گذاری در دو الگوی "خود توضیح با وقفه های گسترده"^۳ جدا از یکدیگر مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهد گرفت. البته علت بررسی این دو متغیر در دو الگوی جدا از یکدیگر به طور کامل در فصل سوم توضیح داده خواهد شد.

۱-۴) فرضیات تحقیق

- هسته تورم در کوتاه مدت و بلندمدت تأثیر معناداری بر سرمایه گذاری خصوصی ندارد.
- پوسته تورم در کوتاه مدت و بلندمدت تأثیر معناداری بر سرمایه گذاری خصوصی دارد.

^۱ . Hogan, et. al. (2001), p. 2.

^۲ . Kalman filter

^۳ . Auto-regressive distributed lag (ARDL)

۵-۱) ساختار پایان نامه

در ادامه همین فصل روند دو متغیر تورم و سرمایه گذاری در کشور ایران بررسی خواهد شد. سپس در فصل دوم مروری بر مطالعات انجام شده داخلی و خارجی که محققان و پژوهشگران در ارتباط با محاسبه هسته تورم و بررسی کاربردهای این متغیر مهم در اقتصاد کشورهای مختلف و ایران انجام داده اند، صورت خواهد گرفت. در فصل سوم به ارائه مبانی تئوریک تورم تحقق یافته، هسته و پوسته تورم از دیدگاههای مختلف در اقتصاد و همچنین روشهای فیلترینگ برای محاسبه هسته تورم پرداخته شده است. به علاوه اینکه ادامه این فصل به شرح مبانی نظری مربوط به سرمایه گذاری و همچنین چگونگی تأثیر تورم بر سرمایه گذاری اختصاص داده شده است. ساختار الگو و روش تخمین آن در فصل چهارم از نظر خواهد گذشت. در فصل پنجم ضمن نتیجه گیری از بحث و پیشنهادهای در این زمینه ارائه خواهد گردید.

۶-۱) بررسی روند تورم در اقتصاد ایران

در این قسمت به بررسی روند تورم در اقتصاد ایران بین سالهای ۱۳۸۴ - ۱۳۴۰ پرداخته می شود. برای این منظور این دوره زمانی به چهار دوره تفکیک شده و روند تورم ایران در این چهار دوره تجزیه و تحلیل خواهد گردید.

دوره اول (۱۳۵۱ - ۱۳۴۰)؛ در این دوره نرخ رشد متوسط سالانه شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی^۱ برابر با ۲/۶ درصد است. این دوره مقارن با سه برنامه توسعه عمرانی شامل برنامه عمرانی دوره دوم (۱۳۴۱-۱۳۳۴)، برنامه عمرانی سوم (۱۳۴۶-۱۳۴۲) و برنامه عمرانی چهارم (۱۳۵۱-۱۳۴۷) است. دوره زمانی مقارن با برنامه عمرانی سوم دوره ثبات قیمتهاست، ولیکن در آغاز برنامه عمرانی چهارم، قیمتها آرام آرام شروع به افزایش می کند.^۲ ویژگی بارز این دوره وجود نرخ های تورم تک رقمی می باشد.

دوره دوم (۱۳۶۴ - ۱۳۵۲)؛ نرخ رشد متوسط سالانه شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی در این سالها برابر با ۱۵/۴ درصد بوده است. پس از پایان دوره اول که دوره ثبات قیمتها نام گرفت. اقتصاد ایران در دوره دوم در معرض چهار تکانه که عبارت بودند از تکانه نفتی سال ۱۳۵۲، وقوع انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، تکانه دوم نفتی در سال ۱۳۵۸ و جنگ عراق علیه ایران در سال ۱۳۵۹ قرار گرفت. مجموعه این تکانه ها باعث شد که نرخ های تورم دو رقمی که در دوره قبل تجربه نشده بود بر اقتصاد ایران سایه افکند.

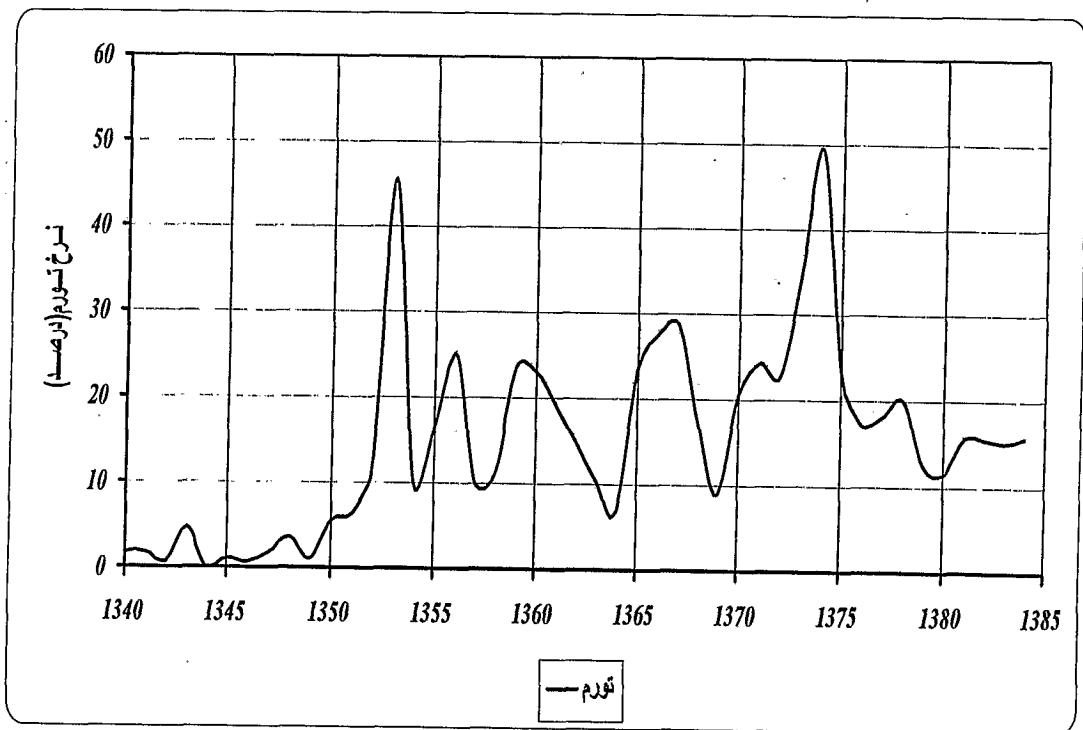
^۱ . Consumer price index (CPI)

^۲ . افشاری، (۱۳۸۰). صص ۲۲۷-۲۳۴.

دوره سوم (۱۳۷۵ - ۱۳۶۵)؛ نرخ رشد متوسط سالانه شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی در این سالها به ۲۵ درصد افزایش یافته است. این دوره در حالی آغاز شد که در سال ۱۳۶۵ درآمدهای ارزی دولت به دلیل کاهش قیمت نفت به طرز نگران کننده ای کاهش یافت. این کاهش درآمدهای ارزی در ابتدا از واردات کاسته و سپس در کاهش شدید تولید (۹/۱- درصد) خود رانشان داد. لذا نرخ تورم از ۷ درصد در سال ۱۳۶۴ به ۲۳/۷ درصد در سال ۱۳۶۵ افزایش یافت. اما با پایان جنگ تحمیلی و آغاز برنامه اول توسعه درآمدهای ارزی کشور با افزایش صادرات و بالا رفتن قیمت نفت بهبود یافت. در هر صورت این شرایط با فرا رسیدن سررسید بازپرداخت بدهی های خارجی در سالهای ۱۳۷۳ و ۱۳۷۴ زیاد دوام نیاورد. از این رو اعتقاد بر این است که در این دوره اقتصاد به تورم مزمن دچار شد.

دوره چهارم (۱۳۸۴ - ۱۳۷۶)؛ نرخ رشد متوسط سالانه شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی در این دوره برابر با ۱۵/۵ درصد است. این دوره در حالی آغاز شد که کاهش پیاپی قیمت نفت در بازار جهانی در سالهای ۱۳۷۶ و ۱۳۷۷ و به دنبال آن کاهش مداوم رشد تولید ناخالص ملی بار دیگر وابستگی اقتصاد ایران به نفت را به همه یا دآوری کرد. البته در این دوره با بهبود قیمت نفت در اواخر سال ۱۳۷۸ و ادامه این روند افزایش در سالهای بعد تا حدودی منجر به بهبود وضعیت نرخ تورم در کشور گردید.^۱

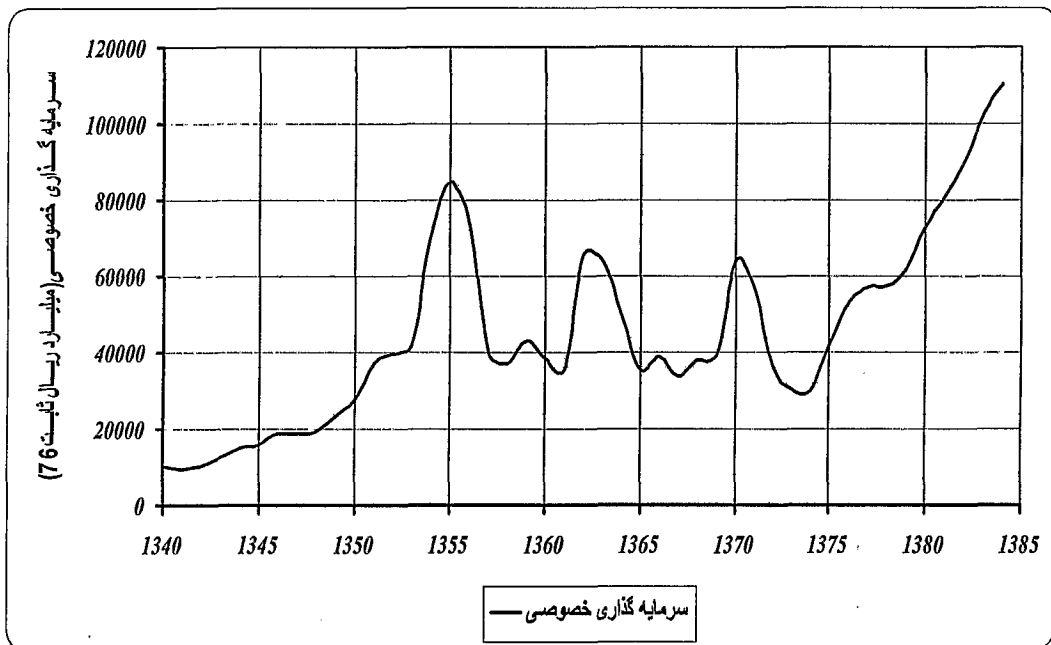

نمودار شماره (۱-۱). روند حرکتی تورم تحقق یافته در اقتصاد ایران
 مأخذ: آمار بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۳. معاونت برنامه ریزی و امور اقتصادی (۱۳۸۴) صص ۲۴-۲۵.

۱-۷) بررسی روند سرمایه گذاری خصوصی در اقتصاد ایران

در نمودار (۱-۲) روند سرمایه گذاری خصوصی به قیمت ثابت سال ۷۶ برای کشور ایران مشاهده می شود. از سال ۱۳۴۰ تا سال ۱۳۵۳ شاهد روند صعودی در این نمودار هستید. در سال ۱۳۵۳ که سهم دولت با افزایش درآمدهای نفتی روز به روز بیشتر شد، بخش خصوصی نتوانست این روند صعودی مشارکت خود را در اقتصاد ایران دنبال کند. در ادامه با پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ و در پی آن دولتی شدن بخش عمده ای از صنایع و بانک ها سهم دولت بیشتر و بیشتر شد. در سال های جنگ تحمیلی نیز حضور دولت با توجیه حمایت از مردم، جلوگیری از بحران و رسیدن به خودکفایی گسترش بیشتری یافت. هرچند که بعد از جنگ روند نزولی سرمایه گذاری خصوصی در ایران رو به صعود رفت اما دوام چندی نیاورده و دوباره بر یک مسیر متناوب نزولی و صعودی بین سالهای ۱۳۶۸ تا ۱۳۷۴ حرکت کرد. اما خوشبختانه از سال ۱۳۷۵ تا به حال روند صعودی مناسبی در این نمودار مشاهده می شود. انتظار می رود که در سالهای آینده با تأکید بیشتر بر اجرای اصل ۴۴ از طرف دولت این روند با شتاب بیشتری به سمت بالا حرکت نماید.

نمودار شماره (۱-۲). روند حرکتی سرمایه گذاری خصوصی در اقتصاد ایران

مأخذ: آمار بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۱-۸) داده‌ها و منابع آماری

در این تحقیق از داده‌های سری زمانی برای سالهای (۱۳۳۸-۱۳۸۴) استفاده خواهد شد. این داده‌ها از منابع مختلفی به شرح زیر جمع‌آوری و سپس تحلیل خواهند گردید:

۱- آمارهای سالیانه بانک مرکزی.

۲- داده‌های بانک جهانی.

۳- داده‌های IFS.

۴- داده‌های مرکز آمار ایران.

فصل دوم

مطالعات انجام شده